

Quickscan Flora en Fauna

Locatie Noorderkroon

gemeente De Bilt

In opdracht van de gemeente De Bilt

juni 2010

van den Bijtel ecologisch onderzoek

Quickscan Flora en Fauna

Locatie Noorderkroon

gemeente De Bilt

In opdracht van de gemeente De Bilt

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie	H.J.V. van den Bijtel (HB)
Beopublicatie:	201014
Juni 2010	
Omslagfoto:	beeld van het perceel aan de Noorderkroon

van den **Bijtel** ecologisch **o**nderzoek

Uilenkamp 22
3972 XS Driebergen-Rijsenburg
tel./fax 0343 – 521021
e-mail h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Opdracht	1
1.3	Onderzoek	1
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Ligging	3
2.2	Inrichting	3
2.3	Bodem	4
2.4	Water	4
2.5	Planologische status	4
3	Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving	5
3.1	Bescherming van de wilde flora en fauna	5
3.2	De Flora- en Faunawet	5
3.2.1	De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen	5
3.2.2	De ontheffing	6
3.2.3	Nieuwe jurisprudentie	8
4	Resultaten van het onderzoek	9
4.1	Flora	9
4.2	Fauna	9
4.2.1	Zoogdieren	9
4.2.2	Vogels	10
4.2.3	Reptielen en amfibieën	10
5	Plannen en resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet	11
5.1	De plannen voor het gebied	11
5.2	Beschermde soorten	12
5.3	Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten	13
5.4	Is een ontheffing nodig?	14
6	Mitigerende maatregelen	15
7	Conclusies	16
8	Geraadpleegde literatuur	18

Bijlage

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de mogelijke bouw van een religieus gebouw (moskee) met een grondvlak van 750 m² op de locatie Noorderkroon in de gemeente De Bilt dient een quickscan Flora en Fauna te worden uitgevoerd. De quickscan dient inzicht te geven in het (potentiële) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en in de vervolgonderzoeken die uitgevoerd moeten worden alvorens de locatie bouwrijp kan worden opgeleverd.

1.2 Opdracht

Half april 2010 is door de gemeente De Bilt opdracht gegeven tot het uitvoeren van een Quickscan Flora en Fauna. Deze quickscan moet een antwoord geven op de volgende twee vragen:

- komen er in het plangebied groei- en/of verblijfplaatsen van strikter beschermde planten en dieren voor of zijn deze op basis van de aanwezige biotoop en/of het voorkomen en de verspreiding in de omgeving van de planlocatie te verwachten? en
- is er op grond van de uitkomsten van de quickscan vervolgonderzoek vereist, en zo ja, welk onderzoek betreft dit en wat zijn hiervan de kosten?

1.3 Onderzoek

In mei 2010 zijn drie bezoeken aan het plangebied gebracht. Twee bezoeken vonden overdag plaats (6 en 31 mei) en één bezoek in de late avond (25 mei). Tijdens dit laatste bezoek is met behulp van een batdetector (Pettersson D240x) onderzoek verricht naar het voorkomen en de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens de bezoeken overdag is onderzoek verricht naar planten, zoogdieren (nesten, sporen), vogels (kwalitatief, en mogelijke vaste nestplaatsen) en overige soorten.

De verzamelde gegevens zijn aangevuld met informatie die is gebundeld in de Ecologiescan Gemeente De Bilt en in opdracht van de gemeente is opgesteld (Hoogerwerf, de Jong & Boonman 2005).

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit een grasveld dat wordt gebruikt als speelveld (HB)

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de locatie Noorderkroon (rood omlijnd)
 Schaal overzichtskaart ca. 1 : 20.000
 Copyright 2004 Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn
 Schaal luchtfoto ca. 1 : 600
 Copyright Gemeente De Bilt

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

De planlocatie ligt aan de westrand van de bebouwde kom van De Bilt-Bilthoven (figuur 1). Aan de westzijde grenst het plangebied aan het perceel van Eneco, aan de noordzijde aan de spoorlijn Utrecht-Amersfoort, aan de oostzijde aan een volkstuinencomplex en de flats langs de Noorderkroon en aan de zuidzijde aan de Noorderkroon. De planlocatie heeft een oppervlak van ca. 0,35 ha.

2.2 Inrichting

Ongeveer de helft van het plangebied bestaat uit vochtig tot (zeer) droog grasland dat beheerd en gebruikt wordt als speelveld. Op het grasveld zijn diverse speeltoestellen aanwezig. Aan de zuidwestzijde van het grasland staat een door een bouwhek omringde bouwkeet.

Langs de noordwest- en noordzijde van het grasveld ligt een bosplantsoen bestaande uit gewone es, zomereik en zwarte els met in de ondergroei onder andere Amerikaans krentenboompje, eenstijlige meidoorn, Gelderse roos, hazelaar en sleedoorn. Het bosplantsoen aan de noordzijde gaat over in een vochtig tot nat bosje met geoorde wilg, schietwilg, zachte berk en zwarte els. De ondergroei van dit bosje bestaat onder andere uit bitterzoet, gele lis, gewone braam, grote brandnetel, grote kattenstaart, harig wilgenroosje, hop, rietgras, scherpe zegge en wilgenroosje. Door het bosje loopt een greppel die ten tijde van het veldonderzoek droog stond en vermoedelijk alleen in perioden met veel neerslag water voert.

In het bosje aan de noordzijde van het plangebied slingert hop zich door de ondergroei en door de bomen (HB)

Langs de gehele westzijde van het plangebied loopt een graspad dat in het noorden aansluit op het beheerspad langs de spoorlijn. De westzijde van dit pad, op het terrein van Eneco, is beplant met zomereiken. Het pad met de laanbeplanting is onderdeel van een doorgaande groenstructuur die naar het zuiden toe doorloopt tot aan de Voordorpsdijk en naar het noorden toe aansluit op de bossen van De Leyen.

2.3 Bodem

Bodem De bodems in het plangebied worden gerekend tot de hoge zwarte enkeerdgronden in leemarm tot zwak lemig fijn zand (Alterra, Bodemdata.nl; Stiboka 1966). Als gevolg van bebouwing van de omringende gronden is de oorspronkelijke bodemopbouw van het gebied vermoedelijk verstoord.

Geomorfologie Wat betreft hun geomorfologie worden de gronden gerekend tot de gordel-dekzandwelingen al dan niet met landbouwdek (Stiboka 1982). Als gevolg van bebouwing van de omringende gronden is de oorspronkelijke geomorfologie van het gebied vermoedelijk verstoord.

Hoogteligging De gronden liggen op een gemiddelde hoogte van 2,5 meter en hellen licht af naar het zuidwesten.

2.4 Water

Het plangebied ligt in een infiltratiegebied, waar neerslagwater wegzakt in de bodem. Het grondwater bevindt zich op een diepte van meer dan 80 centimeter onder het maaiveld (grondwatertrap VII). Het grondwater is niet bereikbaar voor bomen en overige vegetatie; de planten en bomen zijn afhankelijk van neerslag en hangwater.

In het noordelijke deel van het plangebied ligt een droogvallende greppel die vermoedelijk alleen in zeer neerslagrijke perioden water voert. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied.

2.5 Planologische status

Bestemmingsplan In het vigerende bestemmingsplan Brandenburg heeft het plangebied de bestemming 'groenvoorzieningen' (Gemeente De Bilt 2005). Voor gronden met deze bestemming gelden de volgende doeleinden: groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, voet- en fietspaden, waterpartijen, onbebouwde tuinen, bestaande ontsluitingswegen ten behoeve van aangrenzende bestemmingen.

Structuurvisie In de Structuurvisie Provincie Utrecht (Provincie Utrecht 2008) is het plangebied aangeduid als 'stedelijk gebied' en opgenomen binnen de rode contour. Deze contour markeert de grens waarbinnen uitbreiding en nieuwbouw rondom bebouwingskernen kunnen worden gerealiseerd.

Groene contour Het plangebied ligt buiten de zogeheten groene contour en maakt dan ook geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De dichtstbijzijnde gebieden binnen de groene contour zijn de bossen van Beukenburg en De Leyen, ten noorden van de spoorlijn Utrecht-Amersfoort.

3 Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving

3.1 Bescherming van de wilde flora en fauna

De wilde flora en fauna worden beschermd door verschillende internationale en nationale verdragen, richtlijnen en wetten. De belangrijkste hiervan zijn de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet.

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die bescherming biedt aan de inheemse wilde vogels en hun leefgebieden (middels de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden) binnen het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

De Habitatrichtlijn, eveneens een Europese richtlijn, biedt bescherming aan de leefgebieden van de wilde flora en fauna door de aanwijzing van zogeheten Habitatrichtlijngebieden en aan bepaalde individuele soorten. Deze soorten zijn ondergebracht in een aantal bijlagen waarvoor verschillende beschermingsregimes gelden. Voor soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt het zwaarste beschermingsregime. Indien in een te ontwikkelen gebied een soort voorkomt die is opgenomen in Bijlage IV, kan deze ontwikkeling alleen plaatshebben als voldaan wordt aan een aantal strikte voorwaarden.

De Flora- en Faunawet is een Nederlandse wet waarin een aantal oude wetten (onder andere de Jachtwet, de Vogelwet en de Natuurbeschermingswet) is samengevoegd en waarin tevens belangrijke bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn opgenomen. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de belangrijkste bepalingen van de Flora- en Faunawet.

Rode Lijsten. Naast deze wetten en richtlijnen waarin de bescherming van de inheemse wilde planten en dieren wordt geregeld, zijn ook de zogeheten Rode Lijsten nog van betekenis. Rode Lijsten zijn lijsten met soorten die in hun voortbestaan bedreigd worden en zijn een uitvloeisel van de Conventie van Bern uit 1982. Ze worden gezien als een belangrijk instrument voor soortbescherming. Soorten die op een Rode Lijst zijn opgenomen, zijn niet automatisch beschermd maar krijgen in het natuurbeleid wel extra aandacht. Ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn in gebieden waar groeiplaatsen of leefgebieden van Rode Lijst-soorten aanwezig zijn, dienen zeer zorgvuldig te worden uitgevoerd.

Oranje Lijst. Dit is een lijst met soorten, zowel planten als dieren, die in de provincie Utrecht in hun voortbestaan bedreigd worden dan wel potentieel bedreigd worden. In de Oranje Lijst is tevens aangegeven welke soorten speciale aandacht krijgen in het natuurbeleid van de provincie Utrecht (aandachtsoorten en prioritaire soorten).

3.2 De Flora- en Faunawet

3.2.1 De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen

In de Flora- en Faunawet zijn twee belangrijke principes vastgelegd en wel (1) dat dieren ook beschermd dienen te worden omdat hun bestaan waardevol is en (2) dat een ieder de plicht heeft voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving (zorgplichtbepaling). Hieruit voortvloeiende zijn in de wet verbodsbepalingen opgenomen. Hiervan zijn, zeker in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, de verbodsbepalingen op handelingen die het voortbestaan van planten en dieren in gevaar kunnen brengen, de belangrijkste (zie kader).

Verbodsbepalingen Flora- en Faunawet

Bepalingen betreffende planten op de groeiplaats (artikel 8):

- Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving (artikel 9 - 12):

- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bij ruimtelijke ingrepen, waartoe ook de plannen voor het perceel aan de Noorderkroon moeten worden gerekend, dient vooraf beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer van het betreffende project.

Bij de uitwerking van plannen of bij de planning van werkzaamheden is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

3.2.2 De ontheffing

Indien de uitvoering van de plannen en werkzaamheden leidt tot handelingen die de Flora- en Faunawet verbiedt, dient hiervoor bij Dienst Regelingen, de uitvoeringsinstantie van het Ministerie van LNV die hiermee belast is, een ontheffing te worden aangevraagd. Deze ontheffing dient te worden aangevraagd vóórdat met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt begonnen. Aangezien er met de beoordeling van een ontheffingaanvraag enige tijd gemoeid is, is het verstandig deze aanvraag tijdig in te dienen. Verstrekt er evenwel teveel tijd (een jaar of meer) tussen de aanvraag en het begin van de werkzaamheden, dan kunnen er zich met betrekking tot het voorkomen van planten en dieren alweer de nodige veranderingen hebben voorgedaan.

Bij de beoordeling van ontheffingaanvragen wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën van soorten:

1. Soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde soorten. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en
 - er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
2. Soorten die niet zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die niet ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen, met uitzondering van beschermde inheemse vogels. Ontheffing kan worden verleend, indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. Beschermde inheemse vogels. De hier bedoelde dwingende redenen van groot openbaar belang kunnen geen grond zijn voor het verlenen van een ontheffing. De Europese Vogelrichtlijn staat dat niet toe.
4. Voor meer algemene soorten zal een vrijstelling gelden. Dergelijke soorten mogen dan worden verstoord, verjaagd of verplaatst van plekken waar ruimtelijk wordt ingegrepen. Daarvoor is dan geen ontheffing vereist.

In februari 2005 is de AMvB art. 75, ook wel het Besluit Vrijstelling Beschermde Dier- en Plantensoorten, in werking getreden. Dit besluit maakt het mogelijk dat vrijstelling wordt verleend voor het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en Faunawet. In de toelichtende brochure op de 'AMvB art. 75' (LNV 2005) is middels tabellen – die corresponderen met de bijlagen uit de AMvB – een handzaam overzicht gegeven van de beschermingsregimes die gelden voor de verschillende soorten.

Voor veelvoorkomende beschermde soorten, opgenomen in Tabel 1 van de AMvB art. 75, geldt een algemene vrijstelling, dat wil zeggen dat er voor deze soorten geen ontheffing van de Flora- en Faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75 geldt eveneens een algemene vrijstelling, mits de geplande werkzaamheden worden uitgevoerd conform bepaalde richtlijnen die zijn vastgelegd in een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Voor soorten uit Tabel 3 van de AMvB art. 75 geldt in het geval van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling een vrijstelling mits er gewerkt wordt conform de richtlijnen van een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Beschikt men niet over een dergelijke gedragscode dan dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd indien overtreding hiervan te verwachten is. (NB. Dit geldt ook voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75.) Is er sprake van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waartoe ook de plannen voor het perceel aan de Noorderkroon moeten worden gerekend, in een gebied waar soorten uit Tabel 3 van de AMvB art. 75 voorkomen, dan is altijd een ontheffing nodig, mits er natuurlijk sprake is van handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet.

De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en Faunawet dient vergezeld te gaan van een projectplan. In een projectplan moeten onder andere de uitkomsten van een recente inventarisatie van planten en dieren op de geplande locatie (een lijst met de aanwezige beschermde soorten, waarin is aangegeven op grond van welke wettelijke bepaling(en) deze soorten beschermd zijn), een beschrijving van de te verwachten schade aan de beschermde planten en dieren, een beschrijving hoe de schade tot een minimum beperkt kan worden, een planning van de uit te voeren werkzaamheden en een compensatieplan zijn opgenomen.

3.2.3 Nieuwe jurisprudentie

De tekst in deze paragraaf is overgenomen uit een brief van Dienst Regelingen (2009) naar aanleiding van twee uitspraken van de Raad van State betreffende de beoordeling van ontheffingen voor ruimtelijke ingrepen. Deze uitspraken zijn ook van belang voor de plannen voor het perceel aan de Noorderkroon aangezien deze plannen gekarakteriseerd moeten worden als een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Raad van State: bij ruimtelijke ingreep geen ontheffing belang j

Door een uitspraak van de Raad van State kunt u voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen nog ontheffing krijgen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. U kunt hierdoor geen ontheffing meer aanvragen op basis van belang j 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Belang j staat namelijk niet in de Habitatrichtlijn, maar in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Deze manier van beoordelen stemt volgens de Raad van State echter niet overeen met de Europese regelgeving. Daarom kunnen wij voor Bijlage IV-soorten geen ontheffing meer verlenen voor een ruimtelijke ingreep op basis van belang j.

Raad van State: bij vogels geen ontheffing belang e en j

Tast u door een ruimtelijke ingreep nesten aan van vogels of het bijbehorende essentiële leefgebied? Dan kunt u voor vogels naast belang j, ook geen ontheffing aanvragen op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. De Raad van State heeft in haar uitspraak bepaald dat u voor vogels alleen nog ontheffing kunt krijgen op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Belang e en j staan beide niet in de Vogelrichtlijn. Dit betekent dus dat u op basis van deze belangen geen ontheffing meer kunt krijgen voor vogels.

Nieuwe aanpak beoordeling bij ruimtelijke ingrepen

Door de uitspraken van de Raad van State moet Dienst Regelingen de beoordeling aanpassen van de ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn er beschermde soorten in het plangebied? Dan heeft u voortaan twee mogelijkheden bij uw ontheffingsaanvraag.

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. U laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. U mag uw werkzaamheden dus gaan uitvoeren.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

4 Resultaten van het onderzoek

4.1 Flora

Op het perceel aan de Noorderkroon zijn 129 plantensoorten vastgesteld (bijlage 1). Van de aangetroffen soorten is alleen de brede wespenorchis beschermd. Deze soort is opgenomen in Tabel 1 van de AMvB art. 75 en valt onder de algemene vrijstellingsregeling. Er zijn geen Rode Lijst-soorten aangetroffen. Wel komen er drie soorten voor die zijn opgenomen op de Oranje Lijst.

4.2 Fauna

4.2.1 Zoogdieren

In het plangebied zijn vier soorten zoogdieren vastgesteld. Van nog eens drie soorten is het voorkomen op grond van de aanwezige biotoop en de verspreiding in de omgeving aannemelijk. Van de soorten die tijdens het onderzoek zijn vastgesteld en waarvan het voorkomen aannemelijk is, zijn er drie strikter beschermd. Het gaat hierbij om de gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. De overige zoogdieren zijn eveneens beschermd, maar vallen onder de algemene vrijstellingsregeling die is opgenomen in de AMvB art. 75 (zie hoofdstuk 3).

Van de genoemde soorten is alleen de rosse vleermuis opgenomen op de Rode en Oranje Lijst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>			1
Gewone/tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex araneus/coronatus</i>			1
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>			3-IV
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	KW	4	3-IV
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>			3-IV
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>			1
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>			1

Tabel 1. Vastgestelde en mogelijk aanwezige zoogdieren

De vastgestelde soorten hebben een groene achtergrond, de mogelijk aanwezige soorten een lichtblauwe achtergrond. De soorten waarbij in de kolom F&F een cijfer staat, zijn beschermd krachtens de Flora- en Faunawet; het cijfer verwijst naar de Tabel van de AMvB art. 75 (toelichtende brochure; LNV 2005) waarin ze zijn opgenomen en daarmee naar de striktheid van de bescherming. Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 3 geeft het Romeinse cijfer aan of de soort wel (IV) of niet (I) is opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst de afkorting KW (kwetsbaar) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduiding verwijst naar de mate van bedreiging. De soorten waarbij in de kolom Oranje Lijst een 4 staat, zijn opgenomen in deze lijst. Categorie 4 in de Oranje Lijst staat gelijk aan de categorie Kwetsbaar uit de Rode Lijst.

Vleermuizen Van de waargenomen vleermuizen hebben twee soorten hun verblijfplaatsen in gebouwen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger). De dieren verblijven vermoedelijk in de bebouwing in de omgeving van het plangebied. De enige soort die in bomen verblijft, is de rosse vleermuis. Van deze soort zijn echter alleen jagende en overvliegende dieren waargenomen. Er zijn in het plangebied ook geen oude bomen met grotere holten aanwezig die als verblijfplaats voor de rosse vleermuis dienst zouden kunnen doen.

Er zijn in het plangebied alleen jagende en overvliegende vleermuizen waargenomen. Jagende dieren zijn gezien langs de randen van het grasveld en boven de open plek in het bosje aan de noordzijde. Het betreft hier echter geen geïsoleerde jachtgebieden. Jagende dieren zijn ook waargenomen langs de groenstroken op het Eneco-terrein en de sportvelden, boven de volkstuinten en boven de tuinen van de flats aan de Noorderkroon. Ook ten noorden van de spoorlijn liggen (potentieel) zeer geschikte jachtgebieden voor vleermuizen.

De rij eiken op het Eneco-terrein maakt onderdeel uit van een doorgaande groenstructuur die door vleermuizen mogelijk gebruikt wordt als vliegroute tussen de bossen ten noorden van het plangebied en de foerageergebieden in de polders ten westen van De Bilt.

4.2.2 Vogels

In het plangebied zijn dertien soorten vogels vastgesteld. Van de waargenomen soorten broeden de holenbroeders (koolmees en pimpelmees) vrijwel zeker niet in het gebied, omdat geschikte nestholten voor deze soorten ontbreken. Deze beide soorten broeden naar alle waarschijnlijkheid in nestkasten in de aangrenzende tuinen. De overige soorten die in struiken en bomen broeden, zijn vermoedelijk wel als broedvogel in het gebied aanwezig. Alle Nederlandse (broed)vogels zijn beschermd krachtens de Europese Vogelrichtlijn. Geen van de soorten die naar alle waarschijnlijkheid als broedvogel in het gebied voorkomen, zijn opgenomen op de Rode Lijst of de Oranje Lijst (tabel 2).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F
Gaai	Garrulus glandarius			VR
Groenling	Chloris chloris			VR
Heggenmus	Prunella modularis			VR
Houtduif	Columba palumbus			VR
Koolmees	Parus major			VR
Merel	Turdus merula			VR
Pimpelmees	Parus caeruleus			VR
Roodborst	Erithacus rubecula			VR
Tijftjaf	Phylloscopus collybita			VR
Turkse tortel	Streptopelia decaocto			VR
Vink	Fringilla coelebs			VR
Zanglijster	Turdus philomelos			VR
Zwartkop	Sylvia atricapilla			VR

Tabel 2. Vastgestelde vogelsoorten

4.2.3 Reptielen en amfibieën

Er zijn tijdens het onderzoek geen reptielen waargenomen. Op grond van de aard, de omvang en het gebruik van het terrein is het ook niet aannemelijk dat er in het gebied reptielen voorkomen.

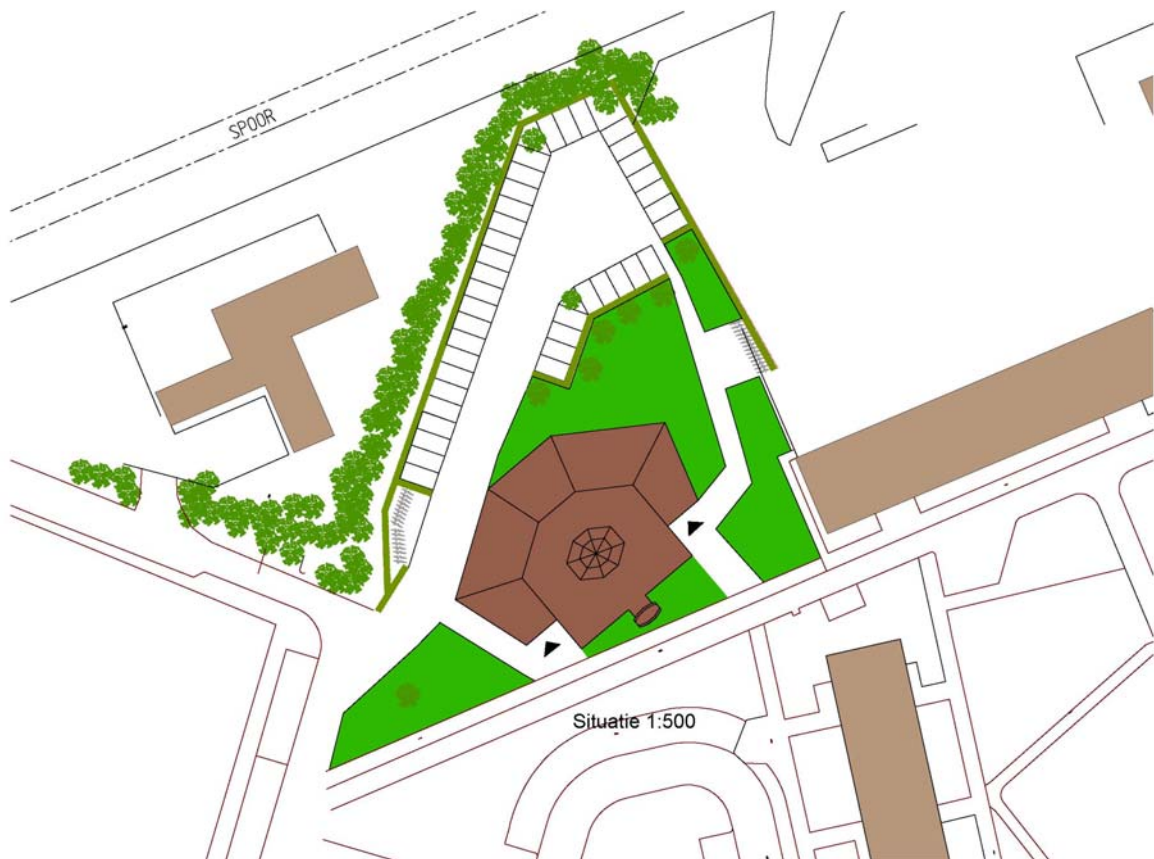
Tijdens het onderzoek zijn ook geen amfibieën waargenomen. Voor twee soorten, te weten bruine kikker en gewone pad, vormt het plangebied in potentie een geschikt land- en overwinteringsbiotoop. Door het ontbreken van open water is het gebied voor deze beide soorten evenwel ongeschikt als voortplantingsbiotoop.

Alle soorten amfibieën zijn beschermd. De beide soorten die hier mogelijk voorkomen, vallen echter onder de algemene vrijstellingsregeling van de AMvB art. 75.

5 Plannen en resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet

5.1 De plannen voor het gebied

Voor het perceel aan de Noorderkroon zijn plannen in ontwikkeling voor de mogelijke bouw van een religieus gebouw (moskee) met een grondvlak van 750 m² (figuur 2). Rondom dit gebouw worden parkeerplaatsen aangelegd. Als gevolg van het bouwplan zal een groot deel van het grasveld en het bosje verdwijnen.

Figuur 2. Schetsontwerp van het nieuwbouwplan voor het perceel aan de Noorderkroon (bron: gemeente De Bilt)

5.2 Beschermde soorten

In tabel 3 is een overzicht gegeven van de soorten die in het terrein zijn vastgesteld of daar in potentie kunnen voorkomen en die op basis van de Flora- en Faunawet beschermd zijn. In de tabel is aangegeven krachtens welke wet of richtlijn de soorten bescherming genieten en in welke tabel van de 'AMvB art. 75' ze zijn opgenomen. Ook zijn in de tabel de soorten opgenomen die op de Rode en/of Oranje Lijst staan.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn Bijlage 2	Habitatrichtlijn Bijlage 4	Flora - & Faunawet	AmvB tabel 1	AmvB tabel 2	AmvB tabel 3	Rode Lijst	Oranje Lijst
Planten										
Bermooievaarsbek	<i>Geranium pyrenaicum</i>									
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>									
Klimopereprijs	<i>Veronica hederifolia</i>									
Vroegeling	<i>Erophila verna</i>									
Zoogdieren										
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>									
Gewone/tweekl. bosspitsmuis	<i>Sorex araneus/coronatus</i>									
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>									
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>									
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>									
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>									
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>									
Vogels										
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>									
Groenling	<i>Chloris chloris</i>									
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>									
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>									
Koolmees	<i>Parus major</i>									
Merel	<i>Turdus merula</i>									
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>									
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>									
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>									
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>									
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>									
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>									
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>									
Amfibieën										
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>									
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>									

Tabel 3. Beschermde soorten, Rode Lijst- en Oranje Lijst-soorten

Met een blauw vlakje is aangegeven of een soort beschermd is krachtens de Flora- en Faunawet; met een groen vlakje in welke tabel van de toelichtende brochure op de AMvB art. 75 (LNV 2005) de soort is opgenomen; met een blauw vlakje of een soort beschermd is door de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn; met een rood vlakje is aangegeven of een soort op de Rode Lijst staat en met een oranje vlakje of een soort op de Oranje Lijst staat.

Uit de tabel blijkt dat drie van de aangetroffen soorten en soorten waarvan het voorkomen aannemelijk is, zijn opgenomen in Tabel 3 van de 'AMvB art. 75' (toelichtende brochure; LNV 2005). Het betreft hier de drie soorten vleermuizen die tevens zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De bescherming van deze soorten heeft een Europees rechtelijke grondslag en hiervoor geldt dan ook het strengste beschermingsregime. Tevens komen er in het gebied 13 broedvogelsoorten voor die bescherming genieten krachtens de Vogelrichtlijn.

5.3 Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten

In het onderstaande wordt een nadere toelichting gegeven op de mogelijke effecten van de bebouwing van het perceel aan de Noorderkroon voor de strikter beschermde soorten en de consequenties hiervan met betrekking tot de wet- en regelgeving.

De drie aangetroffen vleermuissoorten komen in de regio (vrij) algemeen voor. Voor de twee soorten (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) waarvan de verblijven zich in gebouwen bevinden, komen in het plangebied geen potentiële verblijfplaatsen voor. Voor de rosse vleermuis, een boombewonende soort, zijn door het ontbreken van oudere bomen met grotere holten evenmin geschikte verblijfplaatsen aanwezig.

De bebouwing van het perceel aan de Noorderkroon kan voor vleermuizen de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: tijdelijke verstoring van de jachtgebieden door werkzaamheden.

Na realisatie: blijvende verstoring van de foerageergebieden door het gebruik van verlichting.

Omdat er in het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn en het plangebied geen geïsoleerd jachtgebied voor deze soorten vormt, zal de bebouwing voor vleermuizen niet leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet. Voor vleermuizen behoeven dan ook geen specifieke mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te voorkomen.

Wel dient de eikenrij ten westen van het graspad aan de westzijde van het gebied te worden gespaard. Deze eikenrij, die op het Eneco-terrein buiten het eigenlijke plangebied ligt, maakt onderdeel uit van een doorgaande groenstructuur. Het is aannemelijk dat deze groenstructuur door vleermuizen gebruikt wordt als vliegroute.

Alle broedvogels zijn beschermd krachtens de Vogelrichtlijn en de Flora- en Faunawet. Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet (en Vogelrichtlijn) kan worden voorkomen door de werkzaamheden die sterk ingrijpen op het terrein (kappen bomen, rooien struiken, etc.) uit te voeren in een periode waarin de kans op het verstoren van nesten en het beschadigen of vernielen van eieren zo klein mogelijk is. In de praktijk houdt dit in dat deze werkzaamheden buiten de broedtijd (1 maart – 15 juli) dienen te worden uitgevoerd.

De bebouwing van het perceel aan de Noorderkroon kan voor vogels de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: tijdelijke verstoring van leef- en foerageergebied door de werkzaamheden, en
verlies van geschikte broedlocaties door het vellen van bomen en het rooien van struiken.

Na realisatie: permanent verlies van geschikt leef- en foerageergebied door het vellen van bomen en struiken en de bebouwing van het terrein.

Als de werkzaamheden buiten de broedtijd worden uitgevoerd of als door een ter zake kundig persoon wordt vastgesteld dat zich in de objecten of elementen die onder handen worden genomen geen bezette nesten van vogels bevinden, dan kunnen deze zonder meer doorgang vinden. Mochten er wel bezette nesten worden aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot de vogels het nest of de nesten verlaten hebben. [NB. Sommige soorten kunnen ook vóór 1 maart of na 15 juli (tot in september) nestelen. Het is derhalve raadzaam om voorafgaand aan de werkzaamheden, de objecten en elementen waaraan werkzaamheden gaan plaatsvinden te (laten) controleren op de eventuele aanwezigheid van nesten.]

In het plangebied komen geen vogelsoorten voor die jaarrond gebruikmaken van vaste verblijfplaatsen.

De bebouwing van het perceel aan de Noorderkroon kan voor vogels die jaarrond van vaste verblijfplaatsen gebruikmaken de volgende effecten hebben:

Uitvoeringsfase: tijdelijke verstoring van leef- en foerageergebied door de werkzaamheden.
Na realisatie: permanent verlies van geschikt leef- en foerageergebied door het vellen van bomen en struiken, het verdwijnen van (potentiële) nestbomen en de bebouwing van het terrein.

Uitvoering van de plannen zal op grond van de actuele situatie niet leiden tot het vernietigen of verstoren van vaste verblijfplaatsen van vogelsoorten die jaarrond van vaste verblijfplaatsen gebruikmaken. Voor deze soorten behoeven dan ook geen specifieke mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te voorkomen.

Alle overige beschermde soorten (tabel 3) die in het gebied voorkomen, zijn opgenomen in Tabel 1 van de AMvB art. 75. Voor deze soorten is een algemene vrijstellingsregeling van toepassing en behoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

5.4 Is een ontheffing nodig?

Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat realisatie van de plannen voor de aanwezige strikter beschermde soorten – gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en vogels – niet zal leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet, mits enkele mitigerende maatregelen worden getroffen met betrekking tot de planning van de werkzaamheden en tot behoud van de eikenrij op het terrein van Eneco. Voor deze soorten behoeft derhalve geen ontheffing te worden aangevraagd.

Wel kan het raadzaam zijn door de Dienst Regelingen te laten toetsen of de voorgestelde mitigerende maatregelen voldoende zijn om schade aan de beschermde soorten, in het bijzonder soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, te voorkomen. De basis voor deze toetsing is een reguliere ontheffingaanvraag. Als de voorgestelde mitigerende maatregelen naar het oordeel van de Dienst Regelingen voldoende zijn, dan is een ontheffing niet nodig, aangezien de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet zullen worden overtreden. Een ontheffing zal dan ook worden geweigerd. Deze beoordeling door de Dienst Regelingen wordt vastgelegd in de beschikking. In deze beschikking wordt de aanvrager tevens verplicht de voorgenomen mitigerende maatregelen uit te voeren.

6 Mitigerende maatregelen

Hoewel realisatie van de plannen niet zal leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet, is het wenselijk dat een aantal mitigerende maatregelen wordt getroffen om nadelige effecten voor de aanwezige flora en fauna zoveel mogelijk te voorkomen of te minimaliseren. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- De eikenrij op het Eneco-terrein maakt onderdeel uit van een doorgaande groenstructuur die mogelijk door vleermuizen wordt gebruikt als vliegroute. In de plannen voor het gebied is voorzien in de aanleg van parkeerplaatsen in de nabijheid van de eikenrij. Ter bescherming van de eiken dienen de volgende maatregelen te worden getroffen:
 - o er worden geen graafwerkzaamheden (uitgraven cunet) uitgevoerd binnen de kroonprojectie van de eiken, en
 - o de parkeerplaatsen aan de zijde van de eikenrij worden voorzien van een open verharding.
- De droogvallende greppel aan de noordzijde van het plangebied zal bij uitvoering van de plannen worden gedempt. Hierbij dient echter rekening gehouden te worden met de afvoer van het overtollige regenwater in perioden met veel neerslag. Dit kan gerealiseerd worden door de aanleg van een drainagestelsel. Een andere mogelijkheid is het overtollige water op te vangen in een poel of een vijver. Ecologisch gezien geniet deze tweede mogelijkheid de voorkeur omdat hiermee een nieuw habitat gecreëerd wordt voor onder andere amfibieën en libellen.
- In de bosstrook aan de westzijde van het speelveld groeit een goed ontwikkelde witte els. Het is wenselijk deze boom bij realisatie van de plannen te sparen en beschadiging van deze boom tijdens uitvoering van de bouwwerkzaamheden te voorkomen door het treffen van boombeschermende maatregelen.
- De grazige delen van de gronden die in de plannen een gebruik krijgen als openbaar groen kunnen deels worden ingericht en beheerd als kruidenrijk grasland dat niet vaker dan tien keer per jaar wordt gemaaid.
- Bij de aanplant van nieuwe bomen en struiken wordt gebruikgemaakt van soortechte, inheemse, streekeigen soorten. Eventueel kan de beplanting worden aangevuld met enkele soorten met een bijzondere sierwaarde (gele kornoelje) of soorten die veel bezocht worden door insecten (vlinderstruik, wilgen).
- Bij realisatie van de plannen wordt terughoudend omgegaan met het aanbrengen en het gebruik van verlichting, zowel aan als rondom de nieuwbouw, zodat verstoring (van de foerageergebieden) van nachttactieve diersoorten zoveel mogelijk wordt beperkt.

7 Conclusies

Planologische status

- Het perceel aan de Noorderkroon is in de Structuurvisie Provincie Utrecht aangeduid als stedelijk gebied en valt binnen de rode contour.
- Het perceel aan de Noorderkroon ligt buiten de groene contour.

Actuele natuurwaarden

- Op het perceel aan de Noorderkroon zijn 129 plantensoorten vastgesteld.
- Eén van de aangetroffen plantensoorten, de brede wespenorchis, is beschermd. Deze soort valt onder de algemene vrijstellingsregeling van de AMvB art. 75.
- In het plangebied zijn 4 soorten zoogdieren aangetroffen en van nog eens 3 andere soorten is het voorkomen aannemelijk.
- Van deze soorten zijn er 3 – de vleermuizen – strikt(er) beschermd.
- Van de aangetroffen vleermuizen komen in het plangebied geen (potentiële) verblijfplaatsen voor.
- Wel is het aannemelijk dat de eikenrij direct ten westen van het plangebied, die deel uitmaakt van een doorgaande groenstructuur, door vleermuizen gebruikt wordt als vliegroute.
- In het plangebied komen 13 vogelsoorten voor, die in het terrein broeden of er een territorium hebben.
- In het plangebied zijn geen reptielen vastgesteld. Het is gezien de aard, de omvang en het gebruik van het terrein ook niet aannemelijk dat er reptielen voorkomen.
- Het plangebied vormt een (potentieel) geschikt land- en overwinteringsbiotoop voor twee soorten amfibieën, bruine kikker en gewone pad.
- Alle soorten amfibieën zijn beschermd. De bruine kikker en gewone pad vallen echter onder de algemene vrijstellingsregeling van de AMvB art. 75.

Flora- en Faunawet, natuurtoets

- In het plangebied komen 3 strikt beschermde soorten (vleermuizen) voor.
- Daarnaast komen in het gebied 13 soorten broedvogels voor, die beschermd zijn krachtens de Vogelrichtlijn.
- Voor vleermuizen behoeven geen specifieke mitigerende maatregelen te worden getroffen en hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd, omdat van deze soorten in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn.
- De eikenrij op het Eneco-terrein, direct ten westen van het plangebied, maakt onderdeel uit van een doorgaande groenstructuur die door vleermuizen mogelijk wordt gebruikt als vliegroute. Omdat vliegroutes in de zin van de Flora- en Faunawet moeten worden opgevat als vaste verblijfplaats, dient deze eikenrij te worden gespaard en zo mogelijk versterkt.
- Voor vogels hoeft evenmin een ontheffing te worden aangevraagd, mits de werkzaamheden die sterk ingrijpen op het terrein (kappen bomen, rooien struiken) buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd en/of de objecten en elementen voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundige worden onderzocht op bezette vogelnesten.

Mitigerende maatregelen

- Door het treffen van een aantal mitigerende maatregelen kunnen nadelige effecten voor de in het plangebied aanwezige flora en fauna worden beperkt of voorkomen.

Vervolgonderzoek

- Het is gelet op de aanwezige biotopen en de aard, de omvang en het gebruik van het terrein niet aannemelijk dat er in het gebied strikter beschermde soorten voorkomen, anders dan die zijn vastgesteld tijdens het onderhavige onderzoek. Evenmin is het aannemelijk dat er bij een eventueel aanvullend onderzoek in het plangebied vaste verblijfplaatsen van strikter beschermde soorten zullen worden aangetroffen.
- Dientengevolge wordt geconcludeerd dat er geen vervolgonderzoek behoeft plaats te vinden.

Deel van de eikenrij die parallel loopt aan het onverharde pad aan de westzijde van het plangebied (HB)

8 Geraadpleegde literatuur

- Alterra 2007. Website Bodemdata.nl (<http://www.bodemdata.nl/>).
- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks 2004. Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers bv., Den Haag.
- Bal, D., H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff 2001. Handboek Natuurdoeltypen, Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020, Wageningen.
- Beenen, R. (red.) 1998. Werkdocument Soortenbeleid, onderdeel fauna. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Beenen, R., E. van den Dool & W. Timmers 2002. Werkdocument Soortenbeleid, onderdeel flora. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Beusekom, R. van, et al. [red.] 2005. Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels. Tirion Uitgevers B.V. Baarn.
- Gemeente De Bilt 2005. Bestemmingsplan Brandenburg 2004. Rapport, De Bilt.
- Hom, C.C., P.H.C. Lina, G. van Ommering, R.C.M. Creemers & H.J.R. Lenders 1996. Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC Natuurbeheer nr. 25. IKC, Wageningen.
- Hoogerwerf, G., Th. de Jong & M. Boonman 2005. Ecologiescan Gemeente De Bilt. Adviesbureau voor natuur & landschap Natuurbalans – Limes Divergens/Bureau Viridis, Nijmegen/Culemborg.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering 1996. Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 21. IKC, Wageningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte & D. Bal 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria 26(4): 85-208.
- Ministerie van LNV 2000. Bescherming van planten en dieren. *Over de Flora- en Faunawet*. Brochure nr. 03. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002a. Ter bescherming van onvervangbare flora en fauna. Algemene toelichting op de Flora- en Faunawet. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002b. Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke. Over de Flora- en Faunawet in Nederland. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren. De Flora- en Faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Provincie Utrecht 2004. Streekplan 2005-2015. Rapport, Utrecht.
- Provincie Utrecht 2008. Structuurvisie Provincie Utrecht. Rapport, Utrecht.
- Schaminée, J.H.J., A.H.F. Stortelder & E.J. Weeda 1996. De vegetatie van Nederland. Deel 3. Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Stortelder, A.H.F., J.H.J. Schaminée & P.W.F.M. Hommel 1999. De vegetatie van Nederland. Deel 5. Plantengemeenschappen van ruigten, struwelen en bossen. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Stichting voor Bodemkartering (Stiboka) 1966. Bodemkaart van Nederland. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering (Stiboka) 1982. Geomorfologische kaart van Nederland. Wageningen.
- Werf, S. van der 1991. Natuurbeheer in Nederland, deel 5. Bosgemeenschappen. Pudoc, Wageningen.

Geraadpleegde websites:

www.bodemdata.nl

www.provincie-utrecht.nl

www.ravon.nl

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten				
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F
Akkerkool	Lapsana communis			
Akervergeet-mij-nietje	Myosotis arvensis			
Akkerwinde	Convolvulus arvensis			
Amerikaans krentenboompje	Amelanchier lamarckii			
Amerikaanse vogelkers	Prunus serotina			
Bekierde duizendknoop	Persicaria lapathifolia			
Bermooievaarsbek	Geranium pyrenaicum		KW	
Bijvoet	Artemisia vulgaris			
Bitterzoet	Solanum dulcamara			
Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare			
Bosandoorn	Stachys sylvatica			
Bosveldkers	Cardamine flexuosa			
Boswilg	Salix caprea			
Brede wespenorchis	Epipactis helleborine			1
Canadese fijnstraal	Conyza canadensis			
Dagkoekoeksbloem	Silene dioica			
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna			
Engels raaigras	Lolium perenne			
Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris			
Framboos	Rubus idaeus			
Geel nagelkruid	Geum urbanum			
Gelderse roos	Viburnum opulus			
Gele lis	Iris pseudacorus			
Geoorde wilg	Salix aurita			
Gestreepte witbol	Holcus lanatus			
Gewone berenklauw	Heracleum sphondylium			
Gewone braam	Rubus fruticosus			
Gewone brunel	Prunella vulgaris			
Gewone engelwortel	Angelica sylvestris			
Gewone ereprijs	Veronica chamaedrys			
Gewone es	Fraxinus excelsior			
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus			
Gewone hennepnetel	Galeopsis tetrahit			
Gewone hoornbloem	Cerastium f. vulgare			
Gewone klit	Arctium minus			
Gewone melkdistel	Sonchus oleraceus			
Gewone paardenbloem	Taraxacum officinale			
Gewone raket	Sisymbrium officinale			
Gewone rolklaver	Lotus c. corniculatus			
Gewone smeerwortel	Symphytum officinale			
Gewone vier	Sambucus nigra			
Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata			
Gewoon duizendblad	Achillea millefolium			
Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris			
Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum			
Gewoon speenkruid	Ranunculus ficaria bulbilifer			
Gewoon struisgras	Agrostis capillaris			
Gewoon varkensgras	Polygonum aviculare			
Glanshaver	Arrhenatherum elatius			
Greppelrus	Juncus bufonius			
Grote brandnetel	Urtica dioica			
Grote kattenstaart	Lythrum salicaria			
Grote wederik	Lysimachia vulgaris			
Grote weegbree	Plantago major major			
Haagwinde	Calystegia sepium			
Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum			
Hazelaar	Corylus avellana			
Heermoes	Equisetum arvense			
Hondsdrif	Glechoma hederacea			
Hop	Humulus lupulus			
IJle dravik	Anisantha sterilis			
Jakobskruid	Senecio jacobaea			
Kleefkruid	Galium aparine			
Klein springzaad	Impatiens parviflora			
Klein streepzaad	Crepis capillaris			
Kleine klaver	Trifolium dubium			

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)				
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F
Kleine leeuwentand	Leontodon saxatilis			
Kleine ooievaarsbek	Geranium pusillum			
Klimop	Hedera helix			
Klimopereprijs	Veronica hederifolia		KW	
Kluwenhoornbloem	Cerastium glomeratum			
Kluwenzuring	Rumex conglomeratus			
Kropaar	Dactylis glomerata			
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens			
Kruldistel	Carduus crispus			
Krulzuring	Rumex crispus			
Kweek	Elytrigia repens			
Late guldenroede	Solidago gigantea			
Liesgras	Glyceria maxima			
Look-zonder-look	Alliaria petiolata			
Madeliefje	Bellis perennis			
Melganzenvoet	Chenopodium album			
Middelste teunisbloem	Oenothera biennis			
Paarse dovenetel	Lamium purpureum			
Penningkruid	Lysimachia nummularia			
Perzikkruid	Persicaria maculosa			
Pinksterbloem	Cardamine pratensis			
Reukeloze kamille	Tripleurospermum maritimum			
Ridderzuring	Rumex obtusifolius			
Riet	Phragmites australis			
Rietgras	Phalaris arundinacea			
Robertskruid	Geranium robertianum			
Rode klaver	Trifolium pratense			
Rood zwenkgras	Festuca rubra			
Ruige zegge	Carex hirta			
Ruw beemdgras	Poa trivialis			
Ruwe berk	Betula pendula			
Schapenzuring	Rumex acetosella			
Scherpe boterbloem	Ranunculus acris			
Scherpe zegge	Carex acuta			
Schietwilg	Salix alba			
Sint-Janskruid	Hypericum perforatum			
Sleedoom	Prunus spinosa			
Smalle weegbree	Plantago lanceolata			
Smalle wikke	Vicia sativa nigra			
Spaanse aak	Acer campestre			
Speerdistel	Cirsium vulgare			
Stinkende gouwe	Chelidonium majus			
Straatgras	Poa annua			
Tijmreprijs	Veronica serpyllifolia			
Veldreprijs	Veronica arvensis			
Veldzuring	Rumex acetosa			
Vlasbekje	Linaria vulgaris			
Vogelkers	Prunus padus			
Vogelmuur	Stellaria media			
Vroegeling	Erophila verna		GE	
Wilde kamperfoelie	Lonicera periclymenum			
Wilde lijsterbes	Sorbus aucuparia			
Wilgenroosje	Chamerion angustifolium			
Witte dovenetel	Lamium album			
Witte els	Alnus incana			
Witte klaver	Trifolium repens			
Zachte berk	Betula pubescens			
Zachte dravik	Bromus hordeaceus			
Zachte ooievaarsbek	Geranium molle			
Zandraket	Arabidopsis thaliana			
Zevenblad	Aegopodium podagraria			
Zomereik	Quercus robur			
Zwarte els	Alnus glutinosa			

De soorten waarbij in de kolom F&F een 1 staat, zijn beschermd (lichtste beschermingsregime). De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst of Oranje Lijst de afkorting GE (gevoelig) of KW (kwetsbaar) staat, zijn opgenomen in deze lijst. De aanduidingen gevoelig en kwetsbaar verwijzen naar de mate van bedreiging.